

A pártokat is megilleti névviseléshez való jog

Az Alapjogokért Központ megvizsgálta a politikai pártok névviselésére vonatkozó szabályokat. A vizsgálat alapján megállapítható, hogy egy párt jogi személyként alanya a személyhez fűződő jogoknak, ennél fogva megilleti a névviseléshez való jog is. A pártok ezen jogát mindenki köteles tiszteletben tartani, illetve a pártok ezen joguk sérthetetlenségét mindenkivel szemben megkövetelhetik. A vonatkozó jogszabályok szerint a névviselési jog sérelmét jelenti az is, ha valaki jogtalanul más névéhez hasonló nevet használ: ilyen jogsérelem esetén az adott párt bírósághoz fordulhat és kártérítést követelhet. Emellett ilyen esetben a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás választási alapelveinek megsértésére hivatkozva a hivatalos kampányidőszakban jogorvoslati kérelemmel lehet fordulni a választási bizottsághoz is.

A hatályos magyar jogszabályok szerint a pártok az egyesülési jog alapján létrejött egyesületek speciális formái, melyekre természetesen számos különös rendelkezés vonatkozik.¹ Egy párt – mint jogi személy – a bíróság általi nyilvántartásba vételével jön létre, amennyiben az erre irányuló eljárás során nyilatkozik arról, hogy a „párttörvény” rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek ismeri el.² Az eljárásban a bíróság a bejegyzendő párt nevét a névszabatosság, a névkizárólagosság és a névvalódiság elvének érvényesülése szempontjából vizsgálja, figyelembe véve, hogy a párt nevének alkalmasnak kell lennie arra, hogy annak alapján a pártot másoktól elkülönítve be lehessen azonosítani, azaz az adott pártnév alapján csakis az adott pártot lehessen érteni, felismerni. Emellett természetesen a névviselés abból a szempontból is kiemelt jelentőséggel bír, hogy egy párt – az egyesületekre vonatkozó általános szabályok szerint – kizárólagosan rendelkezik a névéhez kapcsolódó jogokkal, így például a hirdetési, reklám és tevékenysége televíziós, rádiós, egyéb elektronikus technikákkal történő közvetítésével kapcsolatos jogokkal is.³

A névviseléshez való jog sérelme

A bejegyzett és jogi személyiséggel rendelkező párt mindezen felül valamennyi személyhez fűződő jog alanya – kivéve persze azokat, melyek jellegüknél fogva csak természetes személyeket illelhetnek meg.⁴ A személyhez fűződő jogok közül így egy pártot megillet a névviseléshez való jog is, melyet szintén köteles mindenki tiszteletben tartani, annak sérthetetlenségét az adott párt mindenkivel szemben követelheti.⁵ Mindennek ellenére természetesen a valóságban a névviseléshez való jog gyakran sérül: így akkor, ha valaki – akár természetes, akár jogi személy, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező egyéb jogalany – jogtalanul más nevét használja, vagy jogtalanul más névéhez hasonló nevet használ.⁶ Akit ilyen esetben a névviseléshez való jogában megsértenek, bírósághoz fordulhat és követelheti a jogsértés – tehát a másvalaki által történő, megtévesztő névhasználat – abbahagyását, annak megszüntetését, de polgári jogi igényt támaszthat kártérítés iránt is.

Bár a vonatkozó jogsértések jellemzően gazdasági társaságokkal kapcsolatban merülnek fel, a gyakorlat alapján megállapítható, hogy az azonos vagy hasonló névhasználatból adódó összetéveszthetőség vizsgálata során általában is annak van jelentősége, hogy az érintettek ténylegesen milyen tevékenységet fejtenek ki.⁷ Azaz azzal együtt, hogy a pártok az egyesülési jog gyakorlása során nem sérthetik mások

jogait, ha ilyen mégis megtörténik és egy adott párt keveredik névviseléshez kapcsolódó jogvitába egy másik párttal, az összetéveszthetőségnek kiemelt a valószínűsége.⁸ Mindezzel szemben viszont a felróhatóságnak jogsértés szempontjából önmagában nincs jelentősége, tehát az ügy is megvalósulhat, hogy a jogsértő fél még úgy is járt el, ahogy az általában az adott helyzetben elvárható.⁹

A jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás sérelme

A Ptk.-ban foglalt névviselési szabályozáson túl a választási eljárásról szóló törvény alapvető rendelkezései közül a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás elvének megsértése alapján is indítható jogorvoslati eljárás, amely védelmet nyújt a pártoknak, jelölő szervezeteknek jogszabálysértés esetén.^{10 11} Amennyiben a kampányidőszakban bármilyen kampányeszköz használata során (plakát, politikai reklám, választási gyűlés stb.) valaki olyan tevékenységet végez, amely a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás elvébe ütközik – így pl. egy párt, jelölő szervezet nevét jogtalanul használja, illetve az azokéhoz hasonló nevet használ jogtalanul –, azzal szemben a hatályos szabályozás alapján jogorvoslattal (kifogással) lehet élni.¹²

A kifogás benyújtásának nem feltétele a személyes érintettség: kifogást a választási eljárás alapelveinek megsértésére hivatkozással választópolgár, jelölt, jelölő szervezet, illetve az ügyben érintett természetes és jogi személy is benyújthat. A kérelmet a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező helyi választási bizottsághoz kell benyújtani. Folyamatos jogsértés esetén – mint amilyen a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás elvének névhasználattal kapcsolatos sérelme is – a jogsértő állapot fennállásának ideje alatt bármikor benyújtható kifogás.¹³ Az eljáró bizottság döntése függ a jogsértés jellegétől: az alapelvbe ütköző tevékenység esetén megállapítható a jogszabálysértés, illetve a jogsértő el is tiltható a jogszabálysértéstől, jelen esetben a névhasználatról.¹⁴

Az első fokon eljáró helyi választási bizottság döntése ellen a másodfokon eljáró Nemzeti Választási Bizottsághoz (NVB) fellebbezéssel lehet fordulni. Az NVB által hozott határozat ellen nincs helye fellebbezésnek, ennek kapcsán további jogorvoslatért a Kúriához lehet fordulni felülvizsgálati kérelemmel, a Kúria döntése ellen pedig alkotmányjogi panaszra van helye.^{15 16}

¹ A pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989. évi XXXIII. törvény (Párttörvény)

Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Ectv.) vonatkozó §-ai

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) vonatkozó §-ai

² Párttörvény 1.§

³ Ectv. 4.§ (1)

⁴ Ptk. 75.§ (2)

⁵ Ptk. 77.§ (1)

⁶ Ptk. 77.§ (4)

⁷ BH2001. 523

⁸ Ectv. 3.§ (1)

⁹ A felróhatóságot csak a jogsértésből eredő kártérítési igény elbírálásánál kell a bíróságnak vizsgálnia.

BH1991. 320

¹⁰ A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (Ve.) 2. §

¹¹ Ve. 208. §

¹² Ve. 208-212. §

¹³ Ve. 208. § 209. § (2)

¹⁴ Ve. 218. § (2) a)-b) pont

¹⁵ Ve. 221. §

¹⁶ Ve. 229. § (1)